

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **N. T. D.**, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. července 2007, č. j. 10 Ca 246/2005 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) shora uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele na zrušení rozhodnutí Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále též „žalovaný“) ze dne 15. srpna 2005, č. j. SCPP-2529/C-277-2005. Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Brno, Odboru pátrání a kontroly pobytu, Oddělení kontroly pobytu Brno č. j. SCPP-70/BR-OPK4-SV-2005 ze dne 1. června 2005, kterým bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění s dobou platnosti pět let podle tehdy platného § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 v souběhu s § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále též „zákon

o pobytu cizinců“). Městský soud se ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného, když mj. dospěl k závěru, že stěžovatel maří výkon soudních rozhodnutí.

II.

Stěžovatel ve své stručné kasační stížnosti tvrdí, že ji podává z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel polemizuje s názorem městského soudu, že maří výkon soudních rozhodnutí, neboť maření těchto rozhodnutí je trestným činem podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., přičemž on za takovýto trestný čin nebyl nikdy odsouzen. Z toho podle stěžovatele plyne, že si správní orgán učinil v rozporu se zákonem úsudek, že stěžovatel spáchal trestný čin.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.

Nejvyšší správní soud posoudil námitku uvedenou v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

III/a

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že rozsudkem Městského soudu v Brně sp. zn. 5 T 52/2000 ze dne 14. června 2000 byl stěžovatel odsouzen za trestný čin porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák. k propadnutí věcí v tomto rozsudku uvedených a byl mu uložen trest vyhoštění z území České republiky na dobu 10 let. Dne 25. října 2000 rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem vedeným pod sp. zn. 3 To 404/2000 o odvolání stěžovatele tak, že zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o trestu vyhoštění a nově uložil trest vyhoštění z území ČR na dobu pěti let.

Městský soud v Praze v napadeném rozhodnutí mj. uvedl, že „není pochyb, že žalobce maří výkon soudních rozhodnutí výše uvedených [tedy shora cit. rozsudku Městského soudu v Brně a Krajského soudu v Brně]; tato skutečnost je obsažena i v obou správních rozhodnutích a soud se s hodnocením této skutečnosti plně ztotožňuje. [...] soud zohlednil i skutečnost, která vyplývá ze správního spisu, a sice, že žalobci musel být opakovaně udělen výjezdní příkaz, poprvé s platností do 29. 11. 2003 a podruhé s platností do 5. 5. 2005, což Oddělení cizinecké policie Brno - město mohlo (a muselo, neboť to byla jeho povinnost vyplývající z ust. § 50 zákona o pobytu cizinců) učinit pouze za podmínek stanovených ust. § 50 zákona o pobytu cizinců, tedy, že se N. T. D. zdržoval v té době na území ČR bez platného dokladu opravňujícího ho k pobytu na území ČR. Z podrobného popisu pobytu žalobce na území ČR jednoznačně vyplývá, že opakovaně nerespektuje jednotlivá rozhodnutí (ať již správních orgánů či soudních) a z jeho přístupu k nim lze důvodně usuzovat, že ani do budoucna nelze předpokládat, že by se jim žalobce dobrovolně podřídil.“

Městský soud rovněž odkázal na úřední záznam ze dne 16. května 2005 obsažený ve správním spise, z něhož vyplývá, že náměstek Městské státní zástupkyně v Brně JUDr. J. S. sdělil, že ve stěžovatelově věci není dáno podezření ze spáchání úmyslného trestného

činu maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., když věc má podle něj řešit cizinecká policie ve správním řízení na základě zákona o pobytu cizinců.

III/b

Nejvyšší správní soud musel ve smyslu námitky stěžovatele zvážit, zda správní orgán I. stupně nebo žalovaný neporušili § 40 odst. 2 v době rozhodování účinného zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podle kterého si správní orgán *nemůže jako o předběžné otázce učinit úsudek o tom, zda a kým byl spáchán trestný čin, provinění nebo přestupek*. Jak správně upozorňuje stěžovatel, obdobné pravidlo zná též správní řád platný v současné době [§ 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád].

V daném případě stěžovatel namítá, že správní orgán ve svém rozhodnutí v podstatě dovodil, že stěžovatel spáchal trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo *maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu tím, že se zdržuje na území republiky, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo mu byl pobyt na území republiky zakázán*. Naproti tomu § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců stanoví, že policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou platnosti až na 10 let, *jestliže cizinec opakovaně úmyslně porušuje právní předpisy nebo maří výkon soudních nebo správních rozhodnutí*.

Otázka, kterou tedy musí Nejvyšší správní soud s ohledem na námitku stěžovatele vyřešit, zní, zda hypotéza normy obsažené v § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců co se týče maření výkonu soudních nebo správních rozhodnutí předpokládá jako svou nezbytnou podmínku naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Pokud by tomu tak bylo, správní orgán by tím, že dovodil naplnění podmínek hypotézy normy obsažené v § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců, nutně porušil § 40 odst. 2 v době rozhodování účinného zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, neboť by si v předběžné otázce učinil úsudek o tom, zda a kým byl spáchán trestný čin.

III/c

Nejvyšší správní soud k námitce stěžovatele předně zdůrazňuje, že jeho teze, podle níž aplikace § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců je podmíněna rozhodnutím soudu o spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, vyplývá z nepochopení role trestního práva v demokratickém právním státě. Nejvyšší správní soud se v této otázce plně ztotožňuje s judikaturou Ústavního soudu, která chápe trestní právo jako právo ultima ratio, tedy právo, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, pokud užití jiných prostředků právního řádu nepřichází v úvahu nebo je zjevně neúčelné (srov. např. nález I. ÚS 69/06 ze dne 12. října 2006, přístupný na <http://nalus.usoud.cz>). Pokud tedy určitou otázku je možno uspokojivě vyřešit jinými než trestněprávními prostředky, a to včetně prostředků správního práva, není ani z hlediska ústavnosti vhodné, aby byla táž věc kriminalizována. Jak je níže osvětleno, tento závěr je konformní s výkladem vztahu trestního zákona a zákona o pobytu cizinců.

Nejvyšší správní soud k zodpovězení otázky předložené mu stěžovatelem proto dále zvážil výklad jazykový a systematický. Trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. se lze dopustit pouze formou úmyslného zavinění [§ 3 odst. 3 tr.zák. a § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. a contrario]. Naproti tomu § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců předpokládá též eventuální nedbalostní maření výkonu soudních nebo správních rozhodnutí (arg. silentio legis, konkrétně slovem „úmyslně“, které se vztahuje jen na opakované porušování právních předpisů). Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. (srov. k tomuto tzv. materiálního pojetí trestného činu § 3 odst. 2 tr. zák.). Naproti tomu lze soudit, že srovnatelné jednání naplní znaky hypotézy § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců i tehdy, pokud jeho nebezpečnost pro společnost bude jen nepatrná.

V tomto smyslu možno podpůrně poukázat též na judikaturu trestních soudů, která interpretuje trestný čin podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. restriktivně, a podle které k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí nepostačuje skutečnost, že se odsouzený zdržuje na území České republiky po právní moci rozsudku, jímž mu byl uložen trest vyhoštění, event. se snaží již předem ztížit možnost výkonu trestu (např. vystupováním pod cizím jménem a bydlením „po různých známých“), ale je také třeba, aby byly příslušným soudem provedeny úkony, které zákon spojuje se započítáním výkonu tohoto trestu (§ 350b tr. ř.) (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. září 2002 sp. zn. 7 To 343/2002, publ. jako č. 50/2003 Sb. NS, část trestní, str. 601 - 603). Podle právního názoru Nejvyššího správního soudu jednání popsané tímto rozsudkem Městského soudu v Praze, jakkoliv nenaplní skutkovou podstatu trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., může případně podle okolností naplnit podmínky hypotézy § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců. Musí ovšem přitom jít stále ještě o natolik závažné porušení právního řádu, které rozhodnutí o vyhoštění opodstatní (srov. k tomu přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 13. května 1998 sp. zn. Pl. ÚS 25/97, č. 159/1998 Sb.).

Dalším argumentem ve prospěch toho, že § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců nelze ztotožnit s naplněním skutkové podstaty trestného činu je i to, že zákon o pobytu cizinců opakovaně ve svých ustanoveních výslovně hovoří a i v době rozhodné pro tento případ hovořil o spáchání trestného činu [srov. např. § 10 písm. a), § 34 odst. 1 písm. a), § 80 odst. 2 písm. g), § 87 odst. 5 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců ve znění platném do 31.12. 2005]. Pokud tedy zákonodárce v témže zákoně jednak stanoví jako podmínku aplikace hypotézy normy spáchání určitého trestného činu, ať již vymezeného více (srov. § 37) či méně obecně [např. § 80 odst. 2 písm. g)], jednak popíše určité jednání, které sice obecně odpovídá skutkové podstatě určitého trestného činu, o kterém ovšem výslovně neuvede, že musí naplnit skutkové znaky tohoto trestného činu, znamená to, že posléze uvedená norma zahrnuje takovou množinu jednání, která není totožná s množinou tomu korespondujících trestných činů.

Je zjevné, že smyslem úpravy správního vyhoštění v § 118 násl. zákona o pobytu cizinců je umožnit státu ukončit pobyt cizince na státním území, pokud jsou pro to důvody spočívající v osobě cizince specifikované více či méně abstraktně v ustanoveních §

119 odst. 1, resp. § 120 odst. 1 tohoto zákona. Správní vyhoštění je svou povahou specifickým opatřením v oblasti kontroly přistěhovalectví (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 5 Azs 94/2005 - 52, č. 1164/2007 Sb. NSS). Ostatně i srovnáním dalších taxativně uvedených hypotéz v ustanovení § 119 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců lze dospět k závěru, že ani v jednom případě se o naplnění skutkové podstaty jakéhokoliv trestného činu nejedná, neboť ve všech uvedených případech jde o takové jednání, které cizinec skutkové znaky trestného činu zásadně nenaplní, což vyplývá již z primárně preventivní povahy správního vyhoštění.

Pokud by Nejvyšší správní soud tezi stěžovatele akceptoval, vedlo by to k absurdnímu závěru, že by soud musel nejprve v trestním řízení potrestat cizince za maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., načež by správní orgán v podstatě za totéž jednání vydal rozhodnutí o správním vyhoštění cizince podle zákona o pobytu cizinců. Takovýto závěr se Nejvyššímu správnímu soudu jeví přinejmenším jako zjevně nepřiměřený. V tomto směru lze odkázat též na subjektivní teleologický výklad. Jak k tomu totiž uvádí důvodová zpráva k sněmovnímu tisku č. 204 (volební období 1998 - 2002, vládní návrh zákona o pobytu cizinců na území ČR ze dne 29. 4. 1999), návrh zákona nepřevzal dosavadní stav, *kdy bylo možné uložit zákaz pobytu v případě, že soud neuložil trest vyhoštění. Pokud soud neshledal důvody pro uložení tohoto trestu se jeví jako ústavně nevhodné, aby obdobné rozhodnutí učinil správní orgán* (viz digitální repozitář Poslanecké sněmovny přístupný na www.psp.cz). Není důvodu, aby tento záměr historického zákonodárce nebyl aplikován též na důvod vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců, jakkoliv se tato možnost dostala do zákona teprve novelou provedenou zákonem č. 140/2001 Sb. (srov. čl. I., bod 85 novely), která nabyla účinnosti dne 1. 7. 2001. Plně v souladu s těmito úvahami ostatně správní orgán I. stupně v této věci postupoval, když si nejprve ověřil, že orgány činné v trestním řízení nebudou v dané věci iniciovat trestní stíhání stěžovatele, a teprve poté rozhodl o správním vyhoštění.

Z uvedeného tedy plyne, že posouzení podmínek hypotézy § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců pro účely rozhodnutí o správním vyhoštění si může a musí učinit příslušný správní orgán samostatně; otázka naplnění podmínek hypotézy § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 představuje otázku odlišnou a relativně nezávislou na otázce spáchání trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák.

IV.

Stěžovatel tedy se svou námitkou neuspěl a jinou námitku v kasační stížnosti neuplatnil (např. tu, nakolik bylo správními orgány, resp. soudem, správně aplikováno ustanovení § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců na jimi zjištěný skutkový stav). Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti

přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud proto žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2008

JUDr. Josef Baxa
předseda
senátu